

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกรในเขตโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานแม่กลองใหญ่" ผู้วิจัยได้แบ่งการรายงานผลออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1. การบรรยายคุณลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรในเขตโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานแม่กลองใหญ่ โดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (MEAN) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามความเหมาะสม
2. การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำการศึกษากับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกร โดยใช้สถิติ t -test Chi-Square การวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) การหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้ Pearson's Product Moment Correlation และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) โดยที่การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติทั้งหมดได้จากการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺)

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรในเขตโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานแม่กลองใหญ่

จากการวิจัยพบว่าเกษตรกรที่เป็นชาย 153 คน และหญิง 95 คน มีอายุตั้งแต่ 19 จนถึง 76 ปี เกษตรกรที่ทำการศึกษา มีอาชีพหลักคือ ทำนา มีสถานะในครอบครัวดังนี้ เป็นหัวหน้าครอบครัว 150 คน (ร้อยละ 60.5) คู่สมรส 62 คน (ร้อยละ 25.0) และเป็นบุตรรับผิดชอบทำเกษตรกรรมร่วมกับบิดา มารดาอีก 30 คน (ร้อยละ 14.5) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามเพศ
อายุ และ สถานะในครอบครัว

ลักษณะทั่วไปทางประชากรของเกษตรกร	จำนวน (ร้อยละ)
<u>เพศ</u>	
ชาย	153 (61.7)
หญิง	95 (38.3)
รวม	248 (100.0)
<u>อายุ</u>	
25 ปีลงมา	13 (5.2)
26-35 ปี	42 (16.9)
36-45 ปี	57 (23.0)
46-60 ปี	101 (40.7)
61 ปีขึ้นไป	35 (14.1)
รวม	248 (100.0)
<u>สถานะในครอบครัว</u>	
หัวหน้าครอบครัว	150 (60.5)
คู่สมรส	62 (25.0)
บุตร	36 (14.5)
รวม	248 (100.0)

เกษตรกรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีอาชีพหลักคือการทำนา อย่างไรก็ตามเกษตรกรกรกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพทำนการเกษตรและประกอบอาชีพอื่น ๆ ความคุ้มกันไปด้วย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกรกรจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ*
อาชีพหลัก		
ทำนา	248	(100.0)
อาชีพรอง		
ทำไร่	65	(26.2)
ค้าขาย	12	(4.8)
เลี้ยงสัตว์	90	(36.3)
เลี้ยงปลา	6	(2.4)
ปลูกผักผลไม้	14	(5.6)
รับจ้าง	57	(23.0)

* ร้อยละจากจำนวนเต็ม 248

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขนาดของครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา มีตั้งแต่ครัวเรือนขนาดเล็ก ปานกลาง และครัวเรือนขนาดใหญ่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีตั้งแต่ 1 - 11 คน เกษตรกรส่วนใหญ่มีครัวเรือนขนาดปานกลาง คือ เกษตรกรจำนวน 154 ราย มีสมาชิกในครัวเรือนรวมผู้ตอบแบบสอบถามด้วย จำนวน 4 - 6 คน รองลงมาเป็นครัวเรือนขนาดเล็ก (ซึ่งมีสมาชิกจำนวน 1 - 3 คน) จำนวน 57 ราย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกร จำแนกตามขนาดครัวเรือน

ขนาดครัวเรือน	จำนวน	(ร้อยละ)
1 - 3 คน	57	(22.8)
4 - 6 คน	154	(61.6)
7 - 9 คน	32	(13.8)
9 คนขึ้นไป	5	(2.0)
รวม	248	(100.0)
$\bar{X} = 4.7$		
S.D. = 1.7		

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในคานาระดับการศึกษาของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จำนวน 213 รายหรือร้อยละ 85.9 เรียนหนังสือจบชั้นประถมศึกษาตอนต้น และเกษตรกร จำนวน 13 ราย ไม่ได้เรียนหนังสือ และมีเกษตรกรเพียง 22 รายเท่านั้นที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา ของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน	(ร้อยละ)
ไม่ได้เรียนหนังสือ	13	(5.2)
ป.1 - ป.4	213	(85.9)
ป.5 - ป.7	11	(4.4)
มศ.1 - มศ.3	5	(2.0)
มศ.4 - มศ.5	2	(0.8)
ปวช. หรือ ปกศ.ตน	2	(0.8)
ปวส. หรือ ปกศ.สูง	2	(0.8)
รวม	248	(100.0)

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับ สถานภาพการสมรสของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่จำนวน 205 ราย แต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 82.7 มีเพียง 16 ราย หรือร้อยละ 6.5 เท่านั้นที่ยังเป็นโสด และมีเพียง 1 รายเท่านั้นที่ยังว่าง ทั้งรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามสถานภาพการสมรสของเกษตรกร

สถานภาพ	จำนวน	(ร้อยละ)
โสด	16	(6.5)
แต่งงาน	205	(82.7)
หย่าร้าง	1	(0.4)
หม้าย	26	(10.5)
รวม	248	(100.0)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การถือครองที่ดิน

การถือครองที่ดินของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 85.6 มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มีขนาดการถือครองที่ดินตั้งแต่ 2 ไร่ จนถึง 80 ไร่ ในส่วนของการเช่าที่ดินทำกิน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 37.5 เช่าที่ดินทำกินตั้งแต่ 2 ไร่ จนถึง 70 ไร่ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 4 เท่านั้นที่ให้อื่นเช่าที่ดินทำกิน นอกเหนือไปจากที่ทำเกษตรกรรมด้วยตนเองด้วย ขนาดพื้นที่ทำกินที่ให้เช่ามีตั้งแต่ 9 ไร่ ถึง 21 ไร่ ถึงร้อยละเยือกในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	จำนวน	(ร้อยละ)
ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง	36	(14.5)
มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง		
ตั้งแต่ 1 - 10 ไร่	104	(41.9)
11 - 20 ไร่	59	(23.8)
21 - 30 ไร่	31	(12.5)
31 ไร่ขึ้นไป	18	(7.3)
รวม	248	(100.0)
	$\bar{X} = 12.95$	S.D. = 13.49
เช่าที่ดินทำกิน *	93	(37.5)
ตั้งแต่ 1 - 10 ไร่	58	(23.4)
11 - 20 ไร่	22	(8.9)
21 - 30 ไร่	9	(3.6)
31 ไร่ขึ้นไป	4	(1.6)
	$\bar{X} = 4.8$	S.D. = 9.13

* มีเกษตรกรบางรายมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและเช่าที่ดินเข้ามาเพิ่มอีกด้วย

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะการถือครอง	จำนวน	(ร้อยละ)
ให้ผู้อื่นเช่าที่คิดทำกิน	10	(4.0)
1 - 10 ไร่	4	(1.6)
11 ไร่ขึ้นไป	6	(2.4)
$\bar{X} = .58$		S.D. = 2.95

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับที่ตั้งของที่ดินทำกินของเกษตรกรในเขตชลประทานมีที่ตั้งอยู่ใกล้
และไกลน้ำ แสดงไว้ในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามที่ตั้งของ
ที่ดินทำกินในเขตโครงการชลประทาน

ที่ตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ต้นคลอง (ใกล้คลองซอย)	94	(39.7)
กลางคลอง (อยู่ห่างจากคลองซอยปานกลาง)	78	(31.4)
ปลายคลอง (อยู่ท้ายคลองซอย)	133	(53.6)

ร้อยละจากจำนวนเต็ม 248 เนื่องจากมีเกษตรกรบางรายมีที่ดินทำกินมากกว่า
1 แปลง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานภาพทางสังคม

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในเขตโครงการพัฒนาเกษตรชลประทานแม่กลองใหญ่ เป็นสมาชิกหรือกรรมการบริหารขององค์กรต่าง ๆ ภายในชุมชน โดยที่เกษตรกร ร้อยละ 80.2 เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ และร้อยละ 16.5 เป็นกรรมการบริหารกลุ่มผู้ใช้น้ำ รองลงมาได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ชกส.) ซึ่งมีเกษตรกรเข้าเป็นสมาชิก 44 ราย หรือร้อยละ 17.7 ดังรายละเอียดในตารางที่ 8 ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเป็นสมาชิกและกรรมการบริหารภายในชุมชน

องค์กร	เป็นสมาชิก (ร้อยละ)	เป็นกรรมการบริหาร (ร้อยละ)
คณะกรรมการหมู่บ้าน	-	19 (7.7)
คณะกรรมการโรงเรียน	-	8 (3.2)
สภาตำบล	3 (1.2)	-
สหกรณ์การเกษตร	27 (10.9)	4 (1.6)
สหกรณ์ออมทรัพย์	33 (13.3)	-
สมาคม/กลุ่มผู้ใช้น้ำ	199 (80.2)	41 (16.5)
สมาคมชาวไร่อ้อย	17 (6.9)	-
กลุ่มสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร	44 (17.7)	-
กลุ่มแม่บ้าน	7 (2.8)	1 (.4)

รายได้ของเกษตรกร

ในฤดูกาลเพาะปลูกที่ผ่านมา (มิถุนายน 2533 - ธันวาคม 2533)
เกษตรกรมีรายได้จากภาคเกษตรตามรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามรายได้
ของเกษตรกรจากการเกษตรในฤดูกาลเพาะปลูกที่ผ่านมา

รายได้จากการเกษตร	จำนวน	(ร้อยละ)
10,000 บาทลงมา	84	(38.6)
10,001 - 20,000	67	(22.8)
20,001 - 30,000	39	(15.6)
30,001 - 40,000	18	(7.0)
40,001 ขึ้นไป	40	(16.0)
รวม	248	(100.0)

$$\bar{X} = 28304.895 \quad S.D. = 54335.46$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แหล่งรายได้อีกแหล่งหนึ่งที่ทำการศึกษาคือรายได้นอกภาคเกษตร พบว่า
 เกษตรกร 214 ราย มีรายได้นอกเหนือจากการเกษตรต่ำกว่า 10,000 บาท เกษตรกร
 18 ราย มีรายได้นอกภาคเกษตร 10,001-20,000 บาท และเกษตรกร 8 ราย มีรายได้
 มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป ดังรายละเอียดในตารางที่ 10
 ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามรายได้อื่น
 นอกเหนือจากการเกษตรในฤดูกาลเพาะปลูกที่ผ่านมา

รายได้นอกเหนือการเกษตร	จำนวน	(ร้อยละ)
10,000 บาทลงมา	214	(86.0)
10,001 - 20,000	18	(7.4)
20,001 - 30,000	8	(3.3)
30,001 ขึ้นไป	8	(3.3)
รวม	248	(100.0)

$$\bar{x} = 7555.77 \quad S.D. = 24021.85$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อการเกษตรของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้มาจากค่าเช่าที่ดิน (ในกรณีที่เกษตรกรเช่าที่ดินทำกิน) ค่าปุ๋ย ค่ายาปราบศัตรูพืช ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าจ้างแรงงาน ค่าน้ำมันและค่าเครื่องมือที่ใช้ในการทำนา ทำไร่ เป็นต้น เกษตรกรส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 80 มีค่าใช้จ่ายในการลงทุนตั้งแต่ 10,000 บาทลงมา โดยมีค่าเฉลี่ยค่าใช้จ่ายในการลงทุนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 9982 มีเกษตรกรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้การลงทุนเพื่อการเกษตรตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป คือเพียงร้อยละ 3.6 เท่านั้น จึงผลที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการลงทุน
การเกษตร

การลงทุนการเกษตร	จำนวน	(ร้อยละ)
10,000 บาทลงมา	198	(80.0)
10,001 - 20,000	31	(12.4)
20,000 - 30,000	10	(4.0)
30,001 ขึ้นไป	9	(3.6)
รวม	248	(100.0)
\bar{X} =	9982.01	S.D. = 19722.53

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสำรวจค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเกษตรกรร้อยละ 38 มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยภายใน 6 เดือน ในช่วงฤดูกาลเพาะปลูกที่ผ่านมา ระหว่าง 6,001 - 12,000 บาท ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนในช่วงฤดูกาลเพาะปลูกที่ผ่านมา

ค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือน	จำนวน	(ร้อยละ)
6,000 บาทลงมา	64	(26.0)
6,001 - 12,000	94	(38.0)
12,001 - 18,000	58	(23.0)
18,001 ขึ้นไป	32	(13.0)
รวม	248	(100.0)
	$\bar{X} = 16424.21$	S.D. = 25268.49

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับรายได้สุทธิของเกษตรกร พบว่าเกษตรกร จำนวน 130 ราย หรือร้อยละ 52.5 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ในช่วงฤดูกาลเพาะปลูกที่ผ่านมา เกษตรกร 41 ราย หรือร้อยละ 16.5 มีรายได้มากกว่า 25,000 บาทขึ้นไป และ เกษตรกร 38 ราย หรือร้อยละ 15.3 มีรายได้ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท คั่งรายละเอียดในตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามรายได้สุทธิ

รายได้สุทธิ	จำนวน	(ร้อยละ)
ต่ำกว่า 5,000	130	(52.5)
5,001 - 10,000	38	(15.3)
10,001 - 15,000	13	(5.2)
15,001 - 20,000	18	(7.3)
20,001 - 25,000	8	(3.2)
มากกว่า 25,000 ขึ้นไป	41	(16.5)
รวม	248	(100.0)

$\bar{X} = 9454.44$ S.D. = 47672.54

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในกรณีที่เกษตรกรกู้ยืมเงินมาใช้ในการเกษตรและในครัวเรือน เกษตรกร
ใช้แหล่งกู้ยืมเงินจากญาติพี่น้องมากที่สุด 46 ราย รองลงมาได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร และหอการค้าหรือนายทุน 44 ราย มีเพียง 5 รายเท่านั้นที่กู้ยืมเงิน
จากธนาคารพาณิชย์ ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามแหล่ง
เงินกู้

แหล่งเงินกู้	จำนวน	(ร้อยละ)
ธกส.	44	(17.7)
หอการค้า/นายทุน	44	(17.7)
ญาติพี่น้อง	46	(18.5)
เพื่อนบ้าน	14	(5.6)
ธนาคารพาณิชย์	5	(2.0)
สหกรณ์ออมทรัพย์/สหกรณ์การเกษตร	36	(14.5)

ส่วนการเป็นหนี้สินของเกษตรกร พบว่าเกษตรกร 156 ราย มีหนี้สิน ดัง
ตารางที่ 15

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการมี
หนี้สิน

ภาวะหนี้สิน	จำนวน	(ร้อยละ)
มีหนี้สิน	156	(62.9)
ไม่มีหนี้สิน	94	(37.1)

จากการสำรวจรายการข่าวของเครื่องใช้ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 76.2 มีมอเตอร์ไซค์ ร้อยละ 55.6 มีรถไถเดินตาม และร้อยละ 50.4 มี โทรทัศน์สี มีเกษตรกรเพียงรายเดียวเท่านั้นที่มีรถสิบล้อ ทั้งรายละเอียดในตารางที่ 6 ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามรายการ เครื่องใช้ เครื่องอำนวยความสะดวกของเกษตรกร

รายการ	จำนวน	(ร้อยละ) *
โทรทัศน์ขาวดำ	73	(29.4)
โทรทัศน์สี	125	(50.4)
สเตริโอ	36	(14.5)
รถไถเดินตาม	138	(55.6)
รถสิบล้อ	10	(4.1)
รถอีแต๋น	6	(2.4)
มอเตอร์ไซค์	189	(76.2)
ปิกอัพ	23	(9.3)
รถยนต์	-	-
รถสิบล้อ	1	(.4)

* ร้อยละจากจำนวนเต็ม 248

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทัศนคติของเกษตรกรต่อระบบชลประทาน

เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นต่อระบบชลประทานค่อนข้างสูง ในด้านทัศนคติต่อบุคคล เกษตรกรร้อยละ 42.3 เห็นด้วยว่าพนักงานส่งน้ำคอยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้น้ำ เกษตรกรร้อยละ 36.7 มีทัศนคติเป็นกลางต่อข้อที่ว่ามีการชักเย่งเรื่องการใช้น้ำในระหว่างสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ในส่วนของทัศนคติต่อระบบชลประทาน เกษตรกรร้อยละ 58.9 ระบุว่าโครงการชลประทานทำให้รายได้และผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 62.9 ระบุว่าแปลงเพาะปลูกของคนที่รับน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูกในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการดูแลและบำรุงรักษาระบบชลประทาน พบว่าเกษตรกรร้อยละ 44.8 เห็นว่าการเผ่าคอกุศลเปิด-ปิดบานส่งน้ำเข้าแปลงเพาะปลูกไม่ใช่เรื่องยุ่งยาก และเกษตรกรร้อยละ 30.2 แสดงความเห็นด้วยที่ควรเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงคลองชลประทานด้วย และเกษตรกรร้อยละ 44.4 เต็มใจจ่ายค่าน้ำชลประทานในกรณีที่มีการเรียกเก็บ

โดยสรุปจากการสำรวจพบว่าเกษตรกรมีระดับความคิดเห็นต่อระบบชลประทานปานกลางถึงค่อนข้างสูง คือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.9 - 3.5 ทั้งรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำนวนตามระดับของทัศนคติที่มีต่อระบบชลประทาน

ข้อความ	ระดับ/จำนวน (ร้อยละ)					
	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ เห็นด้วย	เฉย ๆ	เห็น ด้วย	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง	
1. เมื่อมีโครงการชลประทาน แล้วชาวฟจาโกลผลิตและ รายได้เพิ่มขึ้น	-	24(9.7)	67(27.0)	146(58.9)	11(4.4)	3.58
2. แปลงเพาะปลูกของชาวฟจา โกลรับน้ำชลประทานเพียงพอ ต่อการปลูกพืช	2(.8)	57(23)	27(10.9)	156(12.9)	6(2.4)	3.41
3. การเผาคอยกัลเบค-ปัก บ้านหัวหมูใหม่แปลงเป็นร่อง ยุ่งยากไม่เหมือนกับผลผลิตที่ ได้	7(2.8)	61(24.6)	58(23.4)	111(44.8)	11(4.4)	3.24
4. โชนแมนคอปี้ให้ความรู้และ ขอแนะนำที่เป็นประโยชน์ ในเรื่องการไถนา	8(3.2)	45(18.1)	89(35.9)	105(42.3)	1(.4)	3.19

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ข้อความ	ระกัฒ/จำนวน (ร้อยละ)				ค่าเฉลี่ย \bar{x}	
	ไม่ทนควย อยางยง	ไม่ทนควย อยางยง	ทนควย อยางยง	ทนควย อยางยง		
5. ในกลุ่มผู้นำของชาวพเจ ยงมการชคแยงเรองการ แชงใชนำออยลอมอ	4(1.6)	78(31.5)	91(36.7)	66(26.6)	9(3.6)	2.99
6. การกัแลรภาศกคคอง ชลประทานเปแเรองชอง ราชการ เกษกรกรไมคการ เขาไปยงเกยว	3(1.2)	75(30.2)	62(27.0)	83(33.5)	20(8.1)	3.17
7. ชาวพเจายมคจายคานำ ชลประทานในกรณทมการ เรยยกเกย	-	43(17.3)	93(37.5)	110(44.4)	2(.8)	3.29

การเปิดรับสื่อของเกษตรกร

สำหรับการศึกษาการเปิดรับสื่อของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ใ้แบ่งออกเป็น 3 ทางด้วยกัน คือ การเปิดรับสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การเปิดรับสื่อบุคคล ได้แก่ การพบปะพูดคุยหรือปรึกษาหารือกันในเรื่องการเกษตรและชลประทาน กับประชาชนกลุ่มผู้ใช้น้ำ หรือเพื่อนเกษตรกร เป็นต้น และการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ การเข้ารับการอบรมทางด้านการเกษตรและชลประทาน เป็นต้น

จากการสำรวจ พบว่าเกษตรกรที่อ่านหนังสือพิมพ์มีอยู่ 61 ราย พังวิทยุ 152 ราย วิทยุโทรทัศน์ 201 ราย ดังรายละเอียดตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเปิดรับสื่อมวลชนของเกษตรกร

การเปิดรับสื่อ	ความบ่อยครั้ง	จำนวน	(ร้อยละ)
โทรทัศน์	ต่ำ	19	(9.5)
	ปานกลาง	66	(32.8)
	สูง	116	(57.7)
	รวม	<u>201</u>	<u>(100.0)</u>
วิทยุ	ต่ำ	61	(40.2)
	ปานกลาง	71	(46.7)
	สูง	20	(13.1)
	รวม	<u>152</u>	<u>(100.0)</u>
หนังสือพิมพ์	ต่ำ	24	(39.3)
	ปานกลาง	26	(42.6)
	สูง	11	(18.1)
	รวม	<u>61</u>	<u>(100.0)</u>

ในคานาสีบบุคคลเกษตรกรพบปะพูดคุยในเรื่องการเกษตรและการชลประทาน กับเพื่อนเกษตรกรด้วยกันมากที่สุด คือเกษตรกรจำนวน 181 ราย (ร้อยละ 73.0) สื่อสารกับเพื่อนเกษตรกรด้วยกันน้อย และเกษตรกรส่วนใหญ่ จำนวน 222 รายคิดเป็นร้อยละ 89.5 ไม่เคยติดต่อกับเซลล์แมนขายผลิตภัณฑ์การเกษตรเลย สำหรับการเปิดรับสื่อจากพนักงานส่งน้ำ พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 6.9 พบปะพูดคุยในเรื่องการเกษตร กลวงชลประทานกับพนักงานส่งน้ำบ่อยมาก เกษตรกร ร้อยละ 37.1 และ 32.3 พบปะพูดคุยกับพนักงานส่งน้ำบ่อยครั้ง และเป็นบางครั้ง ตามลำดับ สำหรับการเปิดรับสื่อจากเกษตรตำบลนั้น พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 25.8 และ 14.5 พบปะพูดคุยกับเกษตรกรตำบลเป็นบางครั้ง และบ่อยครั้งตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 19

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำนวนตามความถี่ในการเปิดรับสื่อมวลชนของเกษตรกร
ในโครงการเกษตรกรและชลประทาน

บุคคล	ความบ่อยครั้ง/จำนวน (ร้อยละ)				x̄	
	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อย		ประจำบ่อยมาก
ประธานกลุ่มผู้สนใจ	19(7.1)	28(11.3)	37(14.9)	113(45.6)	50(20.5)	3.60
พนักงานส่งน้ำ	15(6.0)	44(17.7)	80(32.3)	92(37.1)	17(6.9)	3.21
เกษตรกรทั่วไป	51(20.6)	91(36.7)	64(25.8)	36(14.5)	6(2.4)	2.41
ทั้งหมดเกษตรกร	6(2.4)	-	21(8.5)	181(73.0)	40(16.1)	4.00
เฉลี่ยรวม	222(89.5)	12(4.8)	10(4.0)	4(1.6)	-	1.18

สำหรับการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่
รับสื่อเฉพาะกิจปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ เกษตรกรร้อยละ 75.1 ไม่
เคยเดินทางไปดูแปลงสาธิตทางการเกษตรเลย เกษตรกรร้อยละ 62.5 ไม่เคย
เข้ารับการอบรมการเกษตรเลย ในขณะที่ ร้อยละ 15.3 และ 6.5 เข้ารับการ
อบรมดังกล่าวเป็นบางครั้งและบ่อยครั้งตามลำดับ เกษตรกรร้อยละ 17.3 เข้ารับ
การอบรมเรื่องชลประทานบ่อยครั้ง และเกษตรกร ร้อยละ 32.3 ไม่เคยเข้ารับ
การอบรมดังกล่าวเลย

ส่วนการเปิดรับสื่อจากหน่วยส่งเสริมเคลื่อนที่นั้น พบว่า เกษตรกร
ร้อยละ 59.3 ไม่เคยเปิดรับสื่อจากหน่วยดังกล่าว ในขณะที่เกษตรกรร้อยละ 9.7
และ 1.2 เปิดรับสื่อจากหน่วยส่งเสริมเคลื่อนที่ที่เป็นบางครั้ง และบ่อยครั้งตามลำดับ
ดังรายละเอียดในตารางที่ 20

ตารางที่ 20 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามการเปิด
รับสื่อเฉพาะกิจ

สื่อ	ไม่เคย	นาน ๆ ครั้ง	บางครั้ง	บ่อย	บ่อยมาก	ค่าเฉลี่ย \bar{X}
1. การเดินทางไปดู แปลงสาธิต	186(75.1)	42(16.9)	18(7.3)	4(1.6)	-	1.36
2. การอบรมการ เกษตร	155(62.5)	31(12.5)	38(15.3)	16(6.5)	8(3.2)	1.75
3. การอบรมการ ชลประทาน	80(32.3)	33(13.3)	76(30.6)	43(17.3)	16(6.5)	2.55
4. หน่วยส่งเสริมค่อ- เนื่องเคลื่อนที่ของ กรมชลประทาน	147(59.3)	74(29.8)	24(9.7)	3(1.2)	-	1.56

ความเชื่อต่อแหล่งสารคานการ เกษตรและชลประทาน

เกษตรกรให้ความเชื่อถือต่อแหล่งสารในเรื่องการเกษตรชลประทานแก่เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมและพนักงานส่งน้ำชลประทานมากที่สุดตามลำดับ โดยมีสื่ออื่น ๆ ค่าย ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามความเชื่อถือต่อแหล่งสาร

	คานเกษตร	คานชลประทาน
หนังสือพิมพ์	3(1.2)	-
วิทยุ	5(2.0)	2(0.8)
โทรทัศน์	23(9.3)	1(0.4)
เอกสารแจกจากราชการ	-	-
เพื่อนเกษตรกร	52(21.0)	6(2.4)
พนักงานส่งน้ำ	-	166(66.4)
ประธานกลุ่มผู้ใช้น้ำ	-	6(2.4)
หน่วยส่งเสริมกิจกรรมต่อเนื่อง		
เคลื่อนที่	-	-
เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริม	77(31.0)	5(2.0)
ตัวเอง	76(30.6)	20(8.0)
ไม่ตอบ	12(3.6)	42(17.6)

ศูนย์วิทยุโทรคมนาคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความทันสมัยของ เกษตรกร

ในการระบุความทันสมัย ผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์ เรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การมุ่งหวังความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับนวัตกรรม และการเชื่อถือโชคชะตามาเป็นเกณฑ์วัดระดับความทันสมัย โดยมีผลการวิจัยดังนี้ เกษตรกรร้อยละ 56.9 ชอบทำนาที่มีการเสี่ยงลงทุนเพื่อให้มีผลผลิตผลดีกว่าที่จะปลูกแบบปล่อยไปตามยถากรรม เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 69.3 ไม่รู้สึกว่ามีวันหนึ่งผ่านไปโดยไม่ไต่หาประโยชน์ เกษตรกรร้อยละ 22.6 ไม่ชอบระบบส่งน้ำแบบหมุนเวียน ขณะที่ร้อยละ 39.9 ชอบระบบส่งน้ำแบบหมุนเวียน เกษตรกรร้อยละ 39.1 ต้องการให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับสูงขณะที่ร้อยละ 15.3 ไม่ต้องการให้บุตรหลานศึกษาต่อในระดับสูง มีเกษตรกรร้อยละ 21.8 อยากทดลองปลูกพืชใหม่ ๆ ที่ไม่ใช่ข้าว และร้อยละ 34.3 ไม่อยากทดลองปลูกพืชใหม่ ขณะที่ร้อยละ 43.7 แสดงความเป็นกลางในเรื่องนี้ เกษตรกรร้อยละ 42.7 คอยติดตามข่าวเรื่องเครื่องมือทันสมัยในการทำนา มีเกษตรกรร้อยละ 22.2 ชอบแสดงความคิดเห็นในเวลาประชุมร่วมกัน และเกษตรกรร้อยละ 42.7 ไม่ชอบที่จะออกความคิดเห็นในเวลาประชุมร่วมกัน และเกษตรกรร้อยละ 53.6 เชื่อมั่นในเรื่องการตั้งใจทำงานมากกว่าที่จะเชื่อถือเรื่องโชคชะตา รายละเอียดในเรื่องนี้แสดงไว้ในตารางที่ 22

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 แสดงจำนวนรอยละและค่าเฉลี่ยของเกษตรกร จำนวนความทันสมัยของเกษตรกร

ความทันสมัย	ไม่ทันสมัย		ทันสมัย		ค่าเฉลี่ย	
	ไม่ทันสมัย อย่างถึง	ไม่ทันสมัย ไม่ถึง	ทันสมัย ไม่ถึง	ทันสมัย อย่างถึง		
1. ชาวประมงที่หาหนทางเปลี่ยนแปลง เช่น ลงทุนขุดฝุ่ เคนกัณฑ์ เพื่อใช้ในการ ปลูกข้าว เพราะคิดว่าจะไปผลตอบแทน ดีกว่าปล่อยให้ตามร่องตามราว	2(0.8)	25(10.1)	16(6.5)	141(56.9)	64(25.8)	5.97
2. ชาวประมงที่เห็นว่า หน้งงานไป โดย ไม่ทำประโยชน์อะไรเลย	42(16.9)	172(69.3)	12(4.8)	18(7.3)	4(1.6)	5.90
3. ชาวประมงไม่ชอบระบบการส่งน้ำแบบหมุน เวียนเพราะยุ่งยากซับซ้อน และผลที่ ได้ไม่เต็มจะทางอะไรกับการส่งน้ำแบบ ปล่อยน้ำไหลตลอดเวลา	38(15.3)	99(39.9)	48(19.4)	56(22.6)	7(2.8)	3.42
4. ชาวประมงไม่ยกใหญ่เรือขึ้นสูง ๆ เพราะลงอย่างไรรกของมาช่วยชาวประมง ที่นาอยู่	50(20.2)	97(39.1)	49(19.8)	38(15.3)	14(5.6)	3.53

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ความทันสมัย	ไม่ทันสมัย อย่างยิ่ง	ไม่ทันสมัย	ไม่แน่ใจ เลย ๆ	ทันสมัย	ทันสมัย อย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย \bar{x}
5. ชาวเขาอยากทดลองปลูกพืชใหม่ ๆ ปลูก เผื่อจะดีกว่าปลูกข้าว	27(10.9)	85(34.3)	61(24.6)	54(21.8)	21(8.5)	2.29
6. ชาวเขาชอบที่จะติดตามพี่เขาวรรวามี เครื่องมือทันสมัยที่จะใช้ในการทำนาออกมา ใหม่ ๆ บางหรือไม่	4(1.6)	42(16.9)	86(43.7)	106(42.7)	10(4.0)	3.30
7. ชาวเขาชอบที่จะออกความเห็นว่ามีการ พูดคุยหรือประชุมกลุ่มเกษตรกร และจะ พอใจมาก ถ้าขอเสนอแนะของชาวเขาได้ รับการยอมรับ	2(0.8)	106(42.7)	85(34.3)	55(22.2)	-	2.78
8. ถ้าคนเราตั้งใจทำงานให้เต็มที่อย่าง เต็มที่เท่าหรือโหดระคายค่างอะไรเราไม่ ได้	1(0.4)	34(13.7)	64(25.8)	133(53.6)	16(6.5)	3.52

การชลประทาน

เกษตรกรในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาเกษตรชลประทานแม่กลองใหญ่ เริ่มรับ
น้ำชลประทานจากโครงการในระยะเวลาที่แตกต่างกันออกไป ตั้งแต่ 2 ปี - 13 ปี
โดยมีค่าเฉลี่ย 6.286 ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงจำนวนและร้อยละของเกษตรกร จำแนกตามระยะ
เวลาที่รับน้ำชลประทาน

ระยะเวลา	จำนวน	(ร้อยละ)
1 - 3 ปี	63	(25.4)
4 - 6 ปี	72	(29.0)
7 - 9 ปี	49	(19.8)
10 ปีขึ้นไป	64	(25.8)
รวม	248	(100.0)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พฤติกรรมการใช้น้ำชลประทาน

เกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน ร้อยละ 50 คอยดูแลเปิด-ปิดบานส่งน้ำตามเวลา รอบเวรเป็นประจำ ร้อยละ 87.5 จ่ายเงินค่าทำความสะอาดและซ่อมแซมระบบชลประทาน เกษตรกรร้อยละ 92.3 ระบุว่าทำความสะอาดคูส่งน้ำ และระบายน้ำในพื้นที่เพาะปลูกของตนเองเป็นประจำ เกษตรกรร้อยละ 50 ไม่เคยเปิดน้ำเข้าแปลงตนเองในตอนที่ไม่ถึงคิวรับน้ำของตัวเอง เกษตรกรร้อยละ 90.7 ไม่เคยได้รับการว่ากล่าวตักเตือนจากพนักงานส่งน้ำในเรื่องการละเมิดกฎการชลประทาน เกษตรกรร้อยละ 56.0 เข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นประจำ ในเรื่องของความขัดแย้งด้านการใช้น้ำกับเกษตรกรด้วยกันเอง มีร้อยละ 32.7 ที่ประสบปัญหานี้เป็นบางครั้ง เกษตรกรร้อยละ 9.3 แจ้งให้เจ้าหน้าที่ชลประทานทราบเป็นประจำถ้าเห็นว่าอาคารชลประทานเสียหาย เกษตรกรร้อยละ 78.6 ไม่เคยนำน้ำชลประทานมาใช้ในบาน เกษตรกรร้อยละ 44.0 คอยรับส่งข่าวสารเกี่ยวกับการใช้น้ำให้เพื่อนเกษตรกรด้วยกันทราบเป็นประจำ มีเกษตรกรร้อยละ 6.5 ที่ระบุว่าไม่เคยปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ชลประทานเลย และร้อยละ 89.5 ของเกษตรกรไม่เคยได้รับการว่ากล่าวจากกลุ่มผู้ใช้น้ำ มีเกษตรกรร้อยละ 54.4 ที่ไม่เคยอัคน้ำเพิ่มระดับเข้าแปลงตนเอง เกษตรกรร้อยละ 99.6 ไม่เคยถูกปรับ รายละเอียดเรื่องพฤติกรรมการใช้น้ำชลประทาน แสดงในตารางที่ 24

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 แสดงจำนวนและร้อยละเฉลี่ยของเกษตรกร จำแนกตาม
พฤติกรรมการใช้ชลประทาน

พฤติกรรมการใช้	ไม่เคยเลย	บางครั้ง	บ่อยมาก/ ประจำ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}
1. คอยดูแลเปิด-เปิดบานส่งน้ำตาม กำหนดการที่ได้รับ	8(3.2)	116(46.8)	124(50.0)	2.47
2. จ่ายเงินค่าทำความสะอาดและ ซ่อมแซมระบบชลประทานทุกครั้ง ที่มีการเรียกเก็บ	9(3.6)	22(8.9)	217(87.5)	2.89
3. ทำความสะอาดคูส่งน้ำและระบาย น้ำในพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง	6(2.4)	13(5.2)	229(92.3)	2.89
4. เปิดน้ำเข้าแปลงนาในตอนที่ยัง ไม่ถึงรอบควรวิน้ำ	126(50.8)	103(41.5)	19(7.7)	2.43
5. ใ้รับการว่ากล่าวตักเตือนจาก พนักงานส่งน้ำเรื่องการละเมิด กฎการใช้ชลประทาน	225(90.7)	23(9.3)	-	2.91
6. เข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้ใช้	22(8.9)	87(35.9)	139(56.0)	2.47
7. มีความขัดแย้งในเรื่องการใช้ กับเกษตรกรแปลงติดกัน	167(67.3)	81(32.7)	-	2.67
8. แจ้งเจ้าหน้าที่ชลประทานเมื่อ เห็นว่ามีอาคารชลประทานเสีย หาย	157(63.3)	68(27.4)	23(9.3)	1.46
9. ชักน้ำ อายุน้ำ ในคลองชลประ- ทานหรือนำน้ำชลประทานมาใช้ ในบ้าน	195(78.6)	29(11.7)	24(9.7)	2.69

ตารางที่ 24 (ต่อ)

พฤติกรรมการใช้ผ้า	ไม่เคยเลย	บางครั้ง	บ่อยมาก/ ประจำ	ค่าเฉลี่ย x̄
10. รับส่งข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผ้า เช่น กำหนดเปิด-ปิดให้เพื่อน เกษตรกรด้วยกันทราบ	22(8.9)	117(47.2)	109(44.0)	2.35
11. ปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงาน ส่งน้ำในเรื่องการใช้ผ้าชลประ- ทาน	16(6.5)	98(39.5)	134(54.0)	2.48
12. เคยได้รับคำตักเตือนจากหัวหน้า กลุ่มผู้ใช้ผ้า	222(89.5)	22(8.9)	4(1.6)	2.88
13. อัดน้ำในคูส่งน้ำเพื่อเพิ่มระดับ น้ำให้ไหลเข้าแปลงตนเองใน ตอนที่รอคิวไม่ไหว	135(54.4)	87(35.1)	26(10.5)	2.44
14. เคยถูปรับโดยกลุ่มผู้ใช้ผ้า	247(99.6)	1(.4)	-	2.99

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและการทดสอบ

สมมุติฐาน

จากการแจกแจงความถี่แบบสองทางเพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ χ^2 ผลปรากฏว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีระดับทัศนคติที่มีต่อระบบชลประทานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาสูง ได้แก่ ผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเกษตรกรผู้จบการศึกษาระดับ ปกศ.สูง หรือ ปวส. มีทัศนคติต่อระบบชลประทานสูง ดังรายละเอียดในตารางที่ 25

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและทัศนคติของระบบชลประทาน

ทัศนคติ	ระดับการศึกษา						รวม
	ไม่ได้รับ	ป.1-ป.4	ป.5-ป.7	มศ.1-มศ.3	มศ.5-มศ.7	มศ.ทบ,ปวช	
ไม่พอใจ	1(100.0)	-	-	-	-	-	1(0.4)
เฉย ๆ	3(3.7)	71(86.6)	4(4.9)	2(2.4)	-	2(2.4)	82(33.1)
พอใจ	10(6.6)	131(86.8)	7(4.6)	3(2.0)	-	-	151(60.9)
ไม่ตอบ	-	10(71.4)	-	-	2(14.3)	-	2(14.3)
รวม	13(5.2)	213(85.9)	11(4.4)	5(2.0)	2(0.8)	2(0.8)	248(100.0)

$\chi^2 = 74.10630$ D.F. = .18 P < .001

เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับทัศนคติของเกษตรกรที่มี
 ต่อระบบชลประทานกับการเปิดรับสื่อมวลชน พบว่า ไม่มีกลุ่มใดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05 ดังผลที่แสดงในตารางที่ 26

ตารางที่ 26 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคู่ต่าง ๆ
 ของระดับทัศนคติของเกษตรกรกับการเปิดรับสื่อมวลชน

กลุ่ม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
เปิดรับสื่อมวลชนต่ำ	9	3.78	.44
เปิดรับสื่อมวลชนปานกลาง	113	3.65	.60
เปิดรับสื่อมวลชนสูง	126	3.78	.55
รวม	248		

$$F = 1.65$$

$$P = .1937$$

ศูนย์วิทยพัชรากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การทดสอบสมมุติฐาน

สมมุติฐาน 1 สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกร

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมพึงประสงค์โดยใช้วิธี t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจำแนกตามเพศ พบว่าเกษตรกรเพศชาย-หญิง มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกร จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ชาย	153	33.37	2.826
หญิง	95	32.36	3.024

$$t = 2.68$$

$$P < .05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกันกับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน พบว่ากลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่เกษตรกรผู้จบการศึกษาระดับ ปวส. มีพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานดีกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียนหนังสือ ผู้ที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาตอนต้น ผู้ที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้ที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เหลือนอกจากนี้ไม่มีพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานไม่แตกต่างกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 แสดงความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมการพึงประสงค์ด้านการศึกษาสหประชาชาติ จำนวนการศึกษาศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการศึกษา						
				(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
ไม่ใ้เรียน (1)	13	31.77	2.92	-	-	-	-	-	-	6.73*
ประถมศึกษาตอนต้น (2)	213	32.90	2.94	-	-	-	-	-	-	5.60*
ประถมศึกษาตอนปลาย (3)	11	34.09	2.55	-	-	-	-	-	-	4.41*
มัธยมศึกษาตอนต้น (4)	5	33.60	1.67	-	-	-	-	-	-	4.90
มัธยมศึกษาตอนปลาย (5)	2	36.00	.00	-	-	-	-	-	-	-
ป.กศ.ทบ/ปวช. (6)	2	33.50	.70	-	-	-	-	-	-	-
ป.กศ.สูง/ปวส. (7)	2	38.50	.71	-	-	-	-	-	-	-

$$F = 2.31 \quad P < .05$$

(1) ไม่ใ้เรียน

(2) ประถมศึกษาตอนต้น

(3) ประถมศึกษาตอนปลาย

(4) มัธยมศึกษาตอนต้น

(5) มัธยมศึกษาตอนปลาย

(6) ป.กศ.ทบ /ปวช.

(7) ป.กศ.สูง /ปวส.

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชงประทานของเกษตรกรกับการเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ไชน้ำ พบว่ากลุ่มที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ได้แก่ เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกกับกลุ่มที่เป็นสมาชิก และเกษตรกรผู้ไม่ไค้เป็นสมาชิกมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกับเกษตรกรที่เป็นผู้บริหารกลุ่มผู้ไชน้ำ กลุ่มสมาชิกมีพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านชงประทานดีกว่ากลุ่มที่ไม่ไค้เป็นสมาชิก กลุ่มผู้บริหารกลุ่มผู้ไชน้ำมีพฤติกรรมพึงประสงค์ดีกว่าผู้ที่เป็นสมาชิก และผู้ที่ไม่ไค้เป็นสมาชิก ตารางที่ 29

ตารางที่ 29 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชงประทาน จำแนกตามการเป็น-ไม่เ็นสมาชิกกลุ่มผู้ไชน้ำ

กลุ่มผู้ไชน้ำ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	(1)	(2)	(3)
ไม่เป็นสมาชิก (1)	8	28.88	3.40	-	3.89 ^{****}	5.92 ^{****}
เป็นสมาชิก (2)	199	32.77	2.75	-	-	2.03 ^{****}
เป็นกรรมการบริหาร (3)	41	34.80	2.62	-	-	-

$$F = 18.49 \quad \text{***} \quad P < .001$$

(1) ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ไชน้ำ

(2) เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ไชน้ำ

(3) เป็นกรรมการบริหารกลุ่มผู้ไชน้ำ

ส่วนขนาดการถือครองที่ดินกับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่ากลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ได้แก่ กลุ่มที่มีขนาดการถือครอง 31 ไร่ขึ้นไป มีพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานดีกว่าเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง และเกษตรกรที่มีที่ดินตั้งแต่ 1-10 ไร่ และเกษตรกรที่มีที่ดินตั้งแต่ 11-20 ไร่ มีพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานดีกว่าเกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองและเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินตั้งแต่ 1-10 ไร่ กลุ่มที่เหลือนอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างดังรายละเอียดในตารางที่ 30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานจำแนกตามชนาการถือครองที่ดิน

การถือครองที่ดิน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง (1)	36	32.06	-	-	1.60 *	-	2.16 *
มี 1 - 10 ไร่ (2)	104	32.65	-	-	1.01 *	-	1.57 *
มี 11 - 20 ไร่ (3)	59	33.66	-	-	-	-	-
มี 21 - 30 ไร่ (4)	31	33.16	-	-	-	-	-
มีตั้งแต่ 31 ไร่ขึ้นไป (5)	18	34.22	-	-	-	-	-

$$F = 2.92 \quad * \quad P < .05$$

- (1) ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง
 (2) มี 1-10 ไร่
 (3) มี 11-20 ไร่
 (4) มี 21-30 ไร่
 (5) มีตั้งแต่ 31 ไร่ขึ้นไป

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ในระหว่างกลุ่มอายุและรายได้ที่แตกต่างกันกับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน ดังตารางที่ 31

ตารางที่ 31 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน จำแนกตามอายุและรายได้

อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
25 ปีลงมา	13	33.08	2.36
26 - 35 ปี	42	33.57	2.51
36 - 45 ปี	57	32.64	3.59
46 - 60 ปี	101	32.90	2.92
61 ปีขึ้นไป	35	33.02	2.50
$F = .6259$		$P = .6444$	
รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ต่ำกว่า 5,000	130	32.74	2.89
5,001 - 10,000	38	32.89	2.46
10,001 - 15,000	13	33.69	2.21
15,001 - 20,000	18	33.33	2.74
20,001 - 25,000	8	32.38	1.92
มากกว่า 25,000 ขึ้นไป	41	33.59	3.83
$F = .7990$		$P = .5513$	

สมมุติฐาน 2 การเปิดรับสื่อจากสื่อบุคคลในเรื่องการชลประทานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกร

จากการหาค่าสหสัมพันธ์ พบว่า การเปิดรับสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และการเปิดรับสื่อจากพนักงานส่งน้ำมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ .3375 และ .3046 ตามลำดับ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ รายละเอียดดังในตารางที่ 32

ตารางที่ 32 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานกับการเปิดรับสื่อบุคคลของเกษตรกร

พฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน	
การเปิดรับสื่อบุคคล	.3375 ***
- พนักงานส่งน้ำ	.3046 ***

*** P < .001

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการหาค่าสหสัมพันธ์ พบว่า การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อจากหน่วยส่งเสริมเคลื่อนที่ชลประทานกับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน ดังที่แสดงในตารางที่ 33

ตารางที่ 33 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานกับการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจของเกษตรกร

	พฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน	P
การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ	.1433*	
- หน่วยส่งเสริมเคลื่อนที่	.0548	.390
- การอบรมชลประทาน	.1686**	

** P < .01

* P < .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมุติฐาน 3 ทิศนคติของเกษตรกรที่มีต่อระบบชลประทานและปัจจัยความทันสมัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกร พบว่าทิศนคติของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานที่ระดับนัยสำคัญ .001 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ .3087 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ และปัจจัยความทันสมัยของเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานที่ระดับนัยสำคัญ .001 โดยมีค่าสหสัมพันธ์ .2548 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำเช่นกัน ดังตารางที่ 34

ตารางที่ 34 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกรกับทิศนคติที่มีต่อระบบชลประทานและปัจจัยความทันสมัยของเกษตรกร

พฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทาน	
ทิศนคติต่อระบบชลประทาน	.3087 ***
ปัจจัยความทันสมัย	.2548 ***

*** P < .001

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมุติฐาน 4 ปัจจัยด้านความทันสมัยของเกษตรกรสามารถอธิบายพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกร

จากผลการวิเคราะห์หาค่าโดยพหุคูณ พบว่ามีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับคือ การเปิดรับสื่อบุคคลทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อระบบชลประทาน และปัจจัยความทันสมัยของเกษตรกร จึงกล่าวได้ว่าการที่เกษตรกรเปิดรับสื่อบุคคลสูง การที่เกษตรกรมีทัศนคติต่อระบบชลประทานสูง และมีปัจจัยความทันสมัย จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานโดยจะมีคะแนนพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานสูงกว่าเกษตรกรที่มีคุณลักษณะดังกล่าวในทางตรงกันข้าม นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรทั้งสามตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานของเกษตรกรได้ประมาณร้อยละ 18.8 โดยคะแนนการเปิดรับสื่อบุคคลสามารถอธิบายพฤติกรรมพึงประสงค์ด้านการชลประทานได้ร้อยละ 11.4 เมื่อเพิ่มตัวแปรทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อระบบชลประทาน และปัจจัยความทันสมัยของเกษตรกร จะทำให้การอธิบายความแปรปรวนได้ผลเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 5.8 และ 1.6 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 35

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้แบบพหุคูณรวมทั้งประสงคความการชดเชยฐานะเป็นตัวแปรตามและเลือกใช้ตัวพยากรณ์เฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวพยากรณ์	R	R ²	R ² ที่เพิ่ม	ส.ค. B	การถดถอย BETA	T	P
การเปิดรับสื่อบุคคล	.3375	.1139	.1139	.2534	.2469	4.012	.0001
ทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อการชดเชยฐานะ	.4148	.1721	.0582	.1799	.2285	3.824	.0002
ปัจจัยความทันสมัยของเกษตรกร	.43311	.1876	.0155	.1036	.1324	2.160	.0318
ค่าคงที่				22.3947		14.671	.0000

F = 18.77998

ศูนย์วิจัยทรัพยากรน้ำบาดาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย